

עין משפט
גר מצוה

ג א מיי פ"ו מהלכות
רוח הלקה יג סמג
עשין עה:
ד ב ג ד ה ו מיי שם
הלכה י:

ה ז מ"י שם הלכה יג
ולפטור ועי' זכ"מ:
ו ח מ"י שם הלכה יד:
ז ט מ"י שם הלכה י:
ח י מ"י שם הלכה יא:
ט ב מ"י שם הלכה יד
ולפטור:

י ל מיי' שם הלכה יג
ועיין צכספ משנה:
ב [מיי' פ"ו מהל' חובל
ומזיק הל"ד ועי' צמ"מ
טוש"ע ח"מ סי' שע"ח
סעיף ג]:

יא ב' מיי' פ"ו מהל' רולח
הלכה טו:

תורה אור השלם

1. וְאֵל כָּל אֶתְנָח
 יְמוּתָהּ בְּלֹא אֶתְנָח
 עָלָיו וְיָמָת וְהָאֵל אֲרִיב
 לוֹ וְלֹא מִשְׁפַּח רַעְיָתוֹ:
 בְּמִדְבַּר הַנֶּגֶב
 2. וְהִקְרִיתָ לָבֶנֶת
 שְׁמֵהּ מִתְּהִינָה לְכֵס
 וְנָסַח מִקֵּץ רִצְחַת מִבֶּן נֶפֶשׁ
 שְׁבָגָה: בְּמִדְבַּר יֵאֵי
 לְבָנִי יִשְׂרָאֵל וְלִגְרֹ
 וְלִתְּשֵׁב חֲבוּסִים מִתְּהִינָה
 שְׁמֵהּ הָרֵגִים הָאֵלֶּה
 לְמִקְלָט לְכֵס שְׁמֵהּ לָהֶם
 מִבֶּן נֶפֶשׁ שְׁבָגָה:
 בְּמִדְבַּר הַנֶּגֶב
 3. וְהָיָה רִצְחָתָא אֲשֶׁר
 יָבִיט שְׁמֵהּ וְהָיָה אֲשֶׁר יִבְהִי
 אֶת רַעְיָתוֹ בְּבִלְי עֲוֹנוֹ
 וְהָאֵל שֶׁנָּא לֹא מִמֶּלֶךְ
 שְׁלֹשִׁים: דְּבִרְסִי טו
 4. וְאֵם כַּפְתַּע בִּלְי
 אִיבָהּ תִּרְפֹּא וְהַשְׁלִיךְ
 עָלָיו כָּל כִּלְי לָהֶם
 בְּמִדְבַּר הַנֶּגֶב
 5. וְאֲשֶׁר לֹא אֵל
 וְהָאֵלִימִים אֵהָ לְיָדוֹ
 וְנִסְמִיתָ לָךְ מִקּוֹם אֲרִיב
 וְנִסְמִיתָ: שְׁמוֹת אֵי
 6. וְאֲשֶׁר בֵּן אֶת רַעְיָתוֹ
 וְהָיָה לְחַבֵּט עֲרֵימֵי הָאֵל
 יָבִיד בְּגִרְוֹן לְכַרֵּת הָעֵץ
 וְנִשְׁלַח בְּהַרְלוֹן מִן הַמֶּלֶךְ
 וּמִקְצָא אֶת רַעְיָתוֹ וְנִסְמִיתָ
 הָאֵל וְנִסְמִיתָ אֶל אַחַת
 הָעֲרֵימִים הָאֵלֶּה וְהָיָה
 דְּבִרְסִי טו

רבינו חננאל

[illegible]

פשיטא בר קטלא הוא. תימה אימא צמזיד ולא התרו בו וי"ל דהא נמי נפקא לן מצלי דעת דליכא מצלי דעת יתירא עוד וי"ל דהא נמי פשיטא ללא יגלה דעל כרחק קרא בלא מתכוין איירי מדכתיב והוא לא שונא:

אלא פרט לאומר מותר. וקשה

היה עולה בסולם
אינו גולה זה הכלל
ושלא בדרך ירידתו
ה"ב אמר שמואל
וימות עד שיפול
בשוגגה פרט למזיד
למתכוין מזיד פשיטא
אמר רבא אימא
אביי אי אומר מזה
שאני אומר האומר
בבלי דעת פרט
בר קטלא הוא אממו
להרוג את הבהמה והו
את ישראל לנפל והו
בפתע יפרט לקרן
לשונא הדפו ישרחפ
להביא ירידה שהו
צדיה פרט למתכוין
לצד אחר ואשר לא
לזרק שתיים זרק
רעהו ביער מה יי
ליכנס לשם אף כי
ליכנס לשם בעא
יוחנן היה עולה ב
מחביו ונפלה ובר

וְאֵלֵי בְעִית אֵימָא הָא דְאִיתְלַע וְהָא

בירידה שהיא צורך
כל שבדרך ירידתו ג
אינו גולה שלא בדר
לאו לאיתויי כה"ג
ירידתו לאיתויי מאי
נמי לאיתויי קצב דר
תנא חדא לפניו חייו
איך לאחריו חייב
בין לפניו בין לאחריו
לפניו בין לאחריו
בירידה שלפניו ועלי
שלפניו וירידה שלא
ישל אחריה כאן בעני
לפניו בכוונת דר

שליבה מתחתיו תני חדא

דמר סבר יירדה היא ומר סבר עליה היא לא דכי
באן לניזקין כאן לגלות איבעית אימא הא והא [א]
דאתליע הא דלא אתליע ואיבעית אימא הא והא
הא דמיהדק והא דלא מיהדק: **מתני'** ^(ב)נשמתו
אומר אינו גולה וחכמים אומרים גולה מן העין
גולה וחכמים אומרים: אינו גולה: **גמ'** תניא א
וכי נאמר ^(ג)ונשל הברזל מעצו והלא לא נאמר אל
עין למטה ונאמר עין למעלה מה עין האמור למטה
אף עין האמור למטה מן העין המתבקע אמר רב
ושניהם מקרא אחד דרשו ונשל הברזל מן העין רבי סבר
כתוב ורבנן סברי יש אם למקרא ונשל קרינן ורבי יש

העץ למטה: ונשל הברזל מן העץ: ונחמר עץ למענה: לברות העץ: יס
לפי המקרא כשאתה קורא ונשל אתה מוסיף הברה של אל"ף או ש
הברזל מן העץ המתבקע ומלא את רעהו. ורבנן סברי יס

ולמוזיק ליכנס שם דינו הכי. בעזר ר' אברהם מר' יוחנן היה עולה כסולם ונעמטה שילביו
 פטת ליה אדריה ידיו צורך קליהו. ומתחיל אז הנתן כל שילי חדרו ידיתו וזיו גרלה
 שיהא אל תלועם כל יואו גונאנו גלמיו מתחמיקן ענין חדרו מקצב חדרו יח' בבי. נח' בבי.
 כו' ופסקין אל קשא. פ' דרך המקצב תלעות חקופין מלפניו והמודוד לחאירו ואח"כ
 דרין לפניו ומכא במכמה אל דתני לפניו חייב לחאירו פטור דרך ידיו לפני חייב. פ'
 ילכות על הבמה כח' נלחטו שור הוא יחייב ממש ובידיו שילאירו בחתורת לחאירו פטור
 דמיא לחאירו חייב לפני שור הוא בחתבתה חקופין מלפניו ד' שתיחורו דתני חייב
 כ' שחור דרין ח' (ויפרשנהו) בחתמור יאני ישראל. א"י נאי נאני שחור

יִמָּא חֲמִיד וְלֹא הִתְרוּ בֹּ
מִבְּלִי דַּעַת לְחִיכָא מִבְּלִי
אֵל דְּלֹא יִגְלֶה דַּעַל כְּרִחַךְ
וְהוּא לֹא שׁוֹנֵא:

היה עולה בסולם ונפל עליו והרגו הרי זה אינו גולה *זה הכלל כל שבדרך ירידתו גולה ושללא בדרך ירידתו אינו גולה: **נב'** מנא ה"מ אמר שמואל דאמר קרא ויפֹל עליו וימות עד שיפול דרך נפילה תנו רבנן **בבבגנה** פרט למזיד **בבבלי דעת** **ב** פרט למתכוין מזיד פשיטא בר קטלא הוא (אלא) אמר **ב** רבא **ב** אימא פרט לאומר מותר א"ל **ב** אביי **ב** אי אומר מותר אנוס הוא אמר ליה שאני אומר **ב** האומר מותר קרוב למזיד הוא **בבבלי דעת** **ב** פרט למתכוין מתכוין פשיטא **בבב** קטלא הוא אמר רבה **ב** פרט **ב** למתכוין ולהרוג את הבהמה והרג את האדם לכותי והרג את ישראל לנפל והרג בן קיימא ת"ר **ב** אם כפתע **ב** פרט לקרן זוית בלא איבה **ב** פרט לשונא הרפו ויחדפו בגופו או השליך עליו ולהביא וירידה שהיא צורך עליה בלא צדיה **ב** פרט למתכוין לצד זה והלכה לה לצד אחר **ב** ואשר לא צדה **ב** פרט למתכוין לזרוק שתיים וזרק ארבע **ב** ואשר יבא את רעהו ביער **ב** מה יער רשות לניזק ולמזיק ליכנס לשם אף כל רשות לניזק ולמזיק ליכנס לשם בעא מיניה רבי אבהו מרבי יוחנן היה עולה בסולם ונשמט השליכה מתחתיו ונפלה והרגה מהו כי האי גוונא עליה היא או ירידה היא א"ל **בבב** נגעת בירידה שהיא צורך עליה אתיביה זה הכלל ככל שבדרך ירידתו גולה שלא בדרך ירידתו אינו גולה שלא בדרך ירידתו לאיתויי מאי לאו לאיתויי כה"ג וליטעמך כל שבדרך ירידתו לאיתויי מאי אלא לאיתויי קצב הכא נגמי לאיתויי קצב דתניא קצב שהיה מקצב תנא חדא לפניו חייב לאחריו פטור ותניא אידך לאחריו חייב לפניו פטור ותניא אידך בין לפניו בין לאחריו חייב ותניא אידך בין לפניו בין לאחריו פטור ולא קשיא **ב** כאן בירידה שלפניו ועליה שלאחריו כאן בעליה שלפניו וירידה שלאחריו כאן בירידה שלפניו ושל לאחריו כאן בעליה שלפניו ושל אחריו לימא כתנאי היה עולה בסולם ונשמטה תניא אידך פטור מאי לאו בהא קא מיפלגי עליה היא לא דכ"ע עליה היא ולא קשיא אימא הא והא **ב** לגלות ולא קשיא **ב** הא וית אימא הא והא דלא אתליע ולא קשיא **ב מתני'** **ב** נשמט הברזל מקתו והרג רבי זרים גולה מן העץ המתבקע רבי אומר וזהל לא נאמר אלא מן העץ ועוד נאמר מה עץ האמור למעלה מן העץ המתבקע המתבקע אמר רב חייא בר אשי אמר רב הברזל מן העץ רבי סבר יש אם למסורת ונישל ונשל קרינן ורבי יש אם למסורת סבירא ליה והאמר

סוף הצרה של אל"ף או של ה"א צין נו"ן לשי"ן ולפי ה
רעהו. ורצון סברי יש אם למקרא ונשל קריין לש

היה עולה בסולם ונשטמה שליכה
 כל שאל כדרך ירידתו יאמר גולה
 והנה מקצב הדבר היה י"ד טב. כח.
 חי מלפניו והורידו לחצורו ואח"כ
 פטר דרך ירידה לבנות חיוב. פ"י
 ובידיה משלחוהו בחבורת חיובין
 למפניו עד שחצורו לחצורו פטור
 אין שאל. א"י יאמר נא שנה שניה

(לנקט ט: ט) ציל רבה
 סב. סתדרין דף סב.
 ז'על ט (סס: ט) [ע]
 [ע] ז"ק ט: ד"ה פט
 וסופות סתדרין עז: ד"ה
 חטם ומוס' סתדרין ד"ה
 חסדאל (י) [ע] מוס'
 ומן. א"ה בלא זינב,
 ז"ק ט: ט) [ע]
 וסופות סתדרין עז: ד"ה
 חטם ומוס' סתדרין ט: ד"ה
 וכו' מוס' סתדרין
 ז'על רבה. רש"י
 [ע] (שמות בל) (ט) [ע]
 ומוס' סתדרין עז: ד"ה בלומר
 וסופות סתדרין ט: ד"ה
 זינבאל. (ח) [ע] מ"ו,
 דפייעט פערק ילד
 ררגל. מוס' (ט) [ע]
 בתהר"ל ומוס' (ט) [ע]

גליון הש"ס

מ' בבלי דעת פרט
מתכוין. עי' לקמן דף ט'
צ' וזתוס' שם ד"ה ור"י:
ום מה יער רשות. עי'
לקמן דף ח' ע"א:

הגהות הב"ד

(ה) רש"י ד"ה ה"ג כאן
ו' והרס בבה הרג
נפיו נהשפלתו חייב:
(ג) תוס' ד"ה אלא וכו'
קשה ומ"ש דגני וכו'
וזייצין כדאיתא פרק כלל
דול: (א) ד"ה ואשר וכו'
רש"י דממעט: (ד) ד"ה
מטעם השליטה מתחתיו
ופפלה והרגמו השליטה
נפל אס נפל האדם
והרגו אדם פטור:

הגהות הגר"א

א) גמ' הא והא לגלות.
ב) גירסת הרמב"ם למקין
מתורץ בגירסתו קושית
תוס' (ועמ"ס רבינו
ח"מ סי' שע"ח ס"ק
י"א):

הגהות מהר"ב

רנשבורג
[רש"י ד"ה פרט וכו']
בן לודוּק ארבע וורק
מומנה. נ"ב 5"ל חורק
מים וכו' צנסהדרין דף
ז: בלשון המוס' ד"ה
תס. [בגמ' דצ"ק כ"ו ב'
צואר כמ"ס רש"י כאן
וא5"ל]:

מוסף רש"י

ש אם למסורת. כמה
בכתב משה ומסר בספר
ורה לישראל, האם
העיקר ולא כמו שהוא
קרא (סוכה ו:). יש אם
מקרא. צמר קרייה זולין
דהיא עיקר (סנהדרין ד:).

זינו חננאל (המ)

קצב והכה בין מלמעלה
בין מלמטה גולה ואתא
דמר בר רב הונא (ג) טבח
היה מקצב והכה לפניו
מטה גולה. למעלה אינו
לילה. לאחריו למעלה
לילה. למטה אינו גולה.
הא דתני' בין לפניו
בין לאחריו חייב בירידה

כבר פירשנו. והא דבע
ויקין ואע"ג דעליה היא
אתלע דכיון דאתלע ולא
כיון דלא מיהדק לא חזי
ר אינו גולה דהאי קרוב
ל 7) כתיב כלומר ונשל
העץ והלכה והרגה. או
בתחלת סנהדרין כי רבי

(א) וכן פי' רמ"ב צ"ק דף כ"ו ע"ב הובא בחידושי הרשב"א ובשערי מוקדנות סס: (ב) וכן נראה מפיסק הרמב"ם ש' הול' רות' פי"ג ה"ג כפיוטו ר"ח דלא כרש"י: (ג) בחיטושו' איתא כ"י דמר בר הונא: (ד) אפשר דט"ס הוא והג' תיכ"ך להקדק בחיטו' ו"ע: (ה) לפי פירוט זה אשר אחריי הך הרמב"ם ספ"ו מהל' רותא מדויק לישנא דמתניין דמן העך המתבקש נמי אשמשו הברול קאי: